

İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları ve Köy Okullarında Öğretmenlik

Öğretmen Adayları ve Öğretmenler için

Emrah KULTAS

Yusuf KIZILTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Emrah KULTAS - Doç. Dr. Yusuf KIZILTAŞ

**İLKOKULDA ALTERNATİF EĞİTİM UYGULAMALARI VE
KÖY OKULLARINDA ÖĞRETMENLİK
Öğretmen Adayları ve Öğretmenler için**

ISBN 978-625-6287-35-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Haziran 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARLAR HAKKINDA

Dr. Öğr. Üyesi Emrah KULTAS

1989 yılında Van'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Van'da tamamladı. 2012 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. 2017 yılında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi ve Planlaması alanında yüksek lisansını; 2022 yılında ise Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim dalında doktorasını tamamladı. 2012-2019 yılları arasında köy okullarında öğretmenlik ve idarecilik yaptı.

2019-2023 yılları arasında Van Edremit İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde MEBBİS/DYS/e-Okul Yöneticisi, Proje Koordinatörü ve Şube Müdürü olarak görev yaptı. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yaptığı esnada akademik, sosyal ve kültürel alanlardaki başarılarından dolayı 2021 Yılı Van ili Yılın Öğretmeni seçildi. 2023 yılından itibaren Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Türkçe Öğretimi, İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları, İlkokul Programı ve Öğretmenlik Mesleğinde Tecrübe Paylaşımı derslerini okutmaktadır. Okuma, ilk okuma-yazma, okuduğunu anlama, akıcı okuma, ilkokulda kelime öğretimi, kelime oyunları, ilkokul programı gibi alanlarda çalışmaları bulunan Kultas, evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0002-4041-864

Doç. Dr. Yusuf KIZILTAŞ

İlk, orta ve yükseköğrenimini Van ilinde tamamlamıştır. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun olan yazar, 2007 yılında öğretmenlik mesleğine başlamıştır. Farklı tarihlerde ve okullarda sırasıyla vekil öğretmenlik, sınıf öğretmenliği (sözleşmeli + kadrolu), müdür yetkili öğretmenlik, okul müdürlüğü gibi görevler yürütmüştür. Van iline bağlı bir köy okulunda beş yıl görev yapan yazar iki yıl da bu köyde gönüllü kalmıştır.

Köy okulunda müdür yetkili öğretmen olarak görevine icra ederken bir yandan da tezli yüksek lisansını Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde tamamlamıştır. 2017 yılında müdür olarak görev yaptığı okulda sağladığı üstün başarılarla Van ilinde fark yaratan öğretmenler arasında birinci seçilen yazar aynı zamanda Van İl Temsilcisi (Yılın Öğretmeni) olarak TBMM’de, Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde, Çankaya Köşkü’nde ve bazı siyasilere tarafından makamlarında ayrılanmıştır.

Okul müdürlüğü görevini yürütürken 2015-2019yılları arasında da doktora eğitimini Gazi Üniversitesi Sınıf Eğitimi bilimsel alanında alan yazar 2020 yılı itibarıyla Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ana bilim dalında doktor öğretmeni üyesi olarak göreve başlamıştır. Yurt içinde ve dışındaki bilimsel dergilerde birçok makalesi yayımlanan ve uluslararası kongrelerde çeşitli bildiriler sunan yazar hâlihazırda farklı bölümlerin; İlk Okuma Yazma Öğretimi, Türkçe Öğretimi, Kapsayıcı Dil Öğretimi, Risk Altındaki Çocuklar ve Eğitimi, Karakter ve Değer Eğitimi, İnsan İlişkileri ve İletişim gibi çeşitli derslerine girmektedir. Kapsayıcı Türkçe Öğretimi uygulamaları, Ana Haber Bülteni: Öğretmenlere ve Öğretmen Adaylarına yönelik, adında iki kitabı bulunan yazar 2023 yılında Doçentlik ünvanını almıştır. Oniki yıllık saha deneyimini akademisyenlikle bütünleştiren yazarın kendini adadığı gayesi; geleceğimizi inşa edecek çocuklarımızı yetiştirecek öğretmen adaylarımızı en iyi şekilde donatmaktır.

ORCID No: 0000-0001-9434-4629

ÖN SÖZ

İlkokul öğretmenleri eğitimde, özellikle de sınıfta ders verdikleri öğrencilerin hayatında önemli bir rol oynarlar. Öğretmenliği bir anlamda, öğrencilere bir şeyler öğretebilme ve onlar üzerinde olumlu bir etki yaratabilme becerisi şeklinde tanımlayabiliriz. Genel olarak, ilkokulda bir öğretmenin eğitimdeki rolü öğretmenliğin ötesine geçer. Günümüz dünyasında öğretmenliğin farklı yüzleri vardır ve iyi bir ilkokul öğretmeni; ebeveyn, danışman, akıl hocası, rehber vb. olma rolünü de yerine getirmek zorundadır.

İlkokulda öğretme ve öğrenme karmaşık, çok katmanlı ve sosyal bir denevidir. Sınıf içerisinde aynı anda pek çok farklı etkinlik ve eylem gerçekleşir. Öğrenciler ve öğretmen bu olayları büyük bir hızla organize etmeli, irdelemeli ve yorumlamalıdır. Bütün eğitim kademelerinde olduğu gibi ilkokulda da öğretim tek yönlü bir bilgi aktarımı değildir. Çünkü öğrenciler de öğretmen kadar süreci etkiler. Öğretmen, öğrenciler için anlamlı bir sınıf ortamı yaratmada son derece önemli bir rol oynar, ancak son tahlilde, ne öğreneceğini belirleyen, her bir öğrencinin sosyal ve psikolojik faaliyetleri ve tepkileridir. Her öğrencinin sınıf etkinliklerini algılama, yorumlama, işleme ve anlama biçimi o öğrencinin elde ettiği eğitim çıktılarını belirlemede en önemli faktördür.

İlkokul öğretmenleri hayatları değiştirdikleri, hayallere ilham verdikleri ve insan potansiyelinin sınırlarını zorladıkları için önemlidir. Bir öğretmenin görevi çocukları beslemek, öğretmek ve topluma faydalı olacak şekilde yetiştirmektir. Günümüzde ilkokul öğretmenlerinin sınıftaki, toplumdaki ve genel olarak dünyadaki rolü geçmişte olduğundan farklı bir pozisyon almaya başlamıştır. Öğretmenlere takip etmeleri gereken belirli bir müfredat ve bu müfredatı nasıl öğreteceklerine dair eğitim verilmektedir. Fakat günümüzde öğretmenlerin rolü “öğretmenin” ötesine geçmiştir. Rollerini artık öğrencilere danışmanlık yapmayı ve onlara bilgiyi günlük hayatlarında nasıl kullanacaklarını ve uygulayacaklarını öğretmeyi içeriyor. Öğretmenler artık öğrencileri farklı bir düzeyde etkilemenin ve hatta onlara daha fazlasını olmaları ve daha fazlasını yapmaları için ilham vermenin yollarını arıyor.

Sınıflarda var olan karmaşıklık göz önüne alındığında, farklı teorik perspektifler ve eğitim felsefeleri yaygındır. Bu farklı bakış açıları, sınıfta öğretme ve öğrenme anlayışımıza zenginlik katmakla birlikte, tüm öğrenciler için uygun ideal bir sınıf deneyimine olan inancı tartışmalı hale getirmektedir. Eğitim ve insan varoluşu hakkındaki temelde farklı felsefi inançlar, hem müfredat hem de sınıf uygulamaları için temelde farklı kriterlere yol açmaktadır. Bu farklılıklardan bazıları yüzyıllardır mevcuttur ve tartışmalar muhtemelen devam edecektir. Bununla

birlikte, sınıf içi öğretim ve öğrenimin dinamikleri ve karmaşıklığına ilişkin anlayışımız son yıllarda önemli ölçüde gelişmiş ve değişmiştir.

Modern çağda teknoloji, öğretimde ve öğrencilerin öğrenme çıktılarında önemli bir rol oynamaktadır. Pandemi döneminde ve sonrasında çoğu öğretmen sınıflarında teknolojiyi artan bir oranda kullanmaya başlamıştır. Öğretmenler, sınıflarında uygulayabilecekleri ücretsiz çevrimiçi kaynakları, dijital araçları, videoları, sesleri ve çevrimiçi oyunları kullanmaktadır. Çoğu çocuk teknoloji meraklısıdır ve sınıf etkinlikleriyle bütünleştirilen teknoloji uygulamaları sayesinde daha iyi ve daha hızlı öğrenirler.

İyi öğretmenler velileri her zaman sürece dâhil eder ve bilgilendirir. Ebeveynleri dâhil etmenin en iyi yollarından biri, öğrencilerle ilgili güncellemeleri ve performanslarını ebeveynlerle paylaşmak amacıyla okul ve dijital sistemlerin kullanılmasıdır. Öğretmenler ve okul liderlerinin, ebeveynlerin uygun olan okul ve sınıf etkinliklerine katılımını artırmak için onları okul sisteminin paydaşı konumuna getirmeleri oldukça önemlidir.

İlkokul, öğrencilerin okuma, matematik, fen gibi alanlarda temel bilgileri öğrendikleri ve bu alanlarla ilgili becerileri kazandıkları ve bunları değerlerle bütünleştirdikleri yerlerdir. Birçok ilkokul öğretmeni, genç öğrencilerin zihinlerini geliştirmeye ve bilgi tabanlarını genişletmek için uğraş verir. Bu süreçte destek alacakları materyallerden bir tanesi de bu gayretlerini ürüne dönüştürmede kılavuzluk etmek amacıyla yazılmış kitaplardır.

Elinizdeki bu kitap da yukarıda çerçevesi çizilmeye çalışılan amaçlara ulaşmada öğretmen adaylarına ve öğretmenlere kılavuzluk etme potansiyelini taşımaktadır. Kitap özellikle ilkokula atanma sürecinden başlayarak; birleştirilmiş sınıflar, müdür yetkili öğretmenlik, taşınmalı eğitim, alternatif eğitim uygulamaları, köy okullarında görev yapma ve dijital imkânların kullanımı gibi değişik konuları ele almış ve bilimsel anlayış çerçevesinde analizci bir yaklaşımla irdelemiştir. Kitabın, ilkokul öğretmenlerine, öğretmen adaylarına ve tüm eğitimcilere çocuklarımızı 21. yüzyıl becerileri istikametinde yetiştirmeleri sürecinde katkı sağlayacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Hayati AKYOL

Haziran-2024

KİTABA DAİR

Temel eğitimin en önemli basamağını ilkökul eğitimi oluşturmaktadır. Bu yüzden sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimleri süresince iyi bir şekilde donatılması büyük önem arz etmektedir. Diğer branşlarla karşılaştırıldığında sınıf öğretmenlerinin köy okullarına atanma ihtimallerinin daha yüksek olması da sınıf öğretmenlerinin etkili ve donanımlı bir şekilde yetiştirilmesindeki gerekliliği gözler önüne sermektedir.

Köy okullarının ve köylerin dinamikleri nispeten farklılıklar gösterebilmektedir. Sınıf öğretmenlerinin köy okullarının koşullarına göre yetiştirilmesi, köydeki öğretmenlik süreci içerisinde karşılaşılabilecek sorunlara çözüm üretmede büyük kolaylıklar sağlayabilmektedir. Birleştirilmiş sınıflar, taşınmalı eğitim, müdür yetkili öğretmenlik gibi konular köy okullarına has uygulamalar olup sınıf öğretmenleri açısından oldukça önemlidir. Bu kapsamda bu kitap; içeriğinde birleştirilmiş sınıf, müdür yetkili öğretmenlik ve taşınmalı eğitim konularını barındıran "İlkokulda Alternatif Eğitim Uygulamaları" lisans dersi için önemli bir kaynak niteliğindedir. Bunun yanında sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve eğitilmesi noktasında başka gereklilikler de vardır. Bugün lisans eğitiminde yer alan derslerin ve bu dersler kapsamında okutulan çoğu kitabın içeriği, maalesef başta sınıf öğretmenleri olmak üzere birçok öğretmenin sahada yani okullarda karşılaştıkları durumlardan biraz uzaktır. Örneğin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğretmenlerin sıklıkla kullanacakları e-Okul, EBA, ÖBA, MEBBİS, DYS gibi dijital platformlara dair içeriklere, lisans eğitimlerinde ve lisans eğitimindeki ders kitaplarında nadiren rastlanmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerin katılım gösterdikleri kurul toplantıları, ücretli öğretmenlik sorunu, köy okullarında barınma ve ulaşım sorunları, desimal dosya sistemi, sınıf denetimleri ve daha birçok önemli husus da sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi sürecinde maalesef yeterince ele alınamamaktadır.

Elinizde bulunan bu kıymetli kitap, söz konusu eksikliklerin tamamını gidermeye talip olmakla beraber yoğun emeklerin ürünüdür. Bu kitap aynı zamanda uzun yıllar köy okullarında görev yapmış olan iki akademisyenin sahadaki hususları akademik bilgilerle harmanlamasının bir ürünüdür. Kitap sadece sınıf öğretmeni adaylarına değil; hâlihazırdaki tüm öğretmenlere ve özellikle de köy okullarında görev yapan öğretmenlerin tamamına kılavuzluk edecek mahiyettedir.

Dr. Öğr. Üyesi Emrah KULTAS

Doç. Dr. Yusuf KIZILTAŞ

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Kitaba Dair	vii

1. BÖLÜM

ATAMA SÜRECİNDEN İLK DERSE GİRİŞ

Giriş.....	1
Köy okullarına atandıktan sonra bazı öğretmenlerde yaşanan hayal kırıklıklarının nedenleri nelerdir?	1
Köy okulları için yardım toplamak ve sosyal medya hesaplarında bunu dillendirmek, paylaşmak yasal mıdır?.....	3
Köy okullarına yeni atanan sınıf öğretmenlerine birinci sınıflar verilebilir mi?	5
Kendisine birinci sınıfları okutma görevi tebliğ edilen bir sınıf öğretmenin ilk yapması ve dikkat etmesi gereken hususlar nelerdir?	6
Birinci sınıfları okutacak sınıf öğretmenleri açısından veli toplantıları neden çok önemlidir?	6
Köy okullarında gerçekleştirilen veli toplantılarında velilerin katılımları/ ilgileri ne düzeydedir?	8
Sınıf öğretmenleri sınıftaki her bir öğrenci için ayrı birer kişisel dosya tutarak bu dosyada öğrencilerle ilgili önemli bilgilere yer vermelidirler.....	9
Sınıf kuralları nasıl ve ne zaman oluşturulmalıdır?.....	10
Sene başlarında ara sınıfları okutacak sınıf öğretmenleri tarafından öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini ortaya çıkarmak açısından sınavların yapılması gerekir.	11
Köy okulundaki ve birleştirilmiş sınıflarda sınıf oturma düzeni nasıl oluşturulur?.....	12
Öğrenciler demokrasi bilincini kazandırmada ve değer eğitiminde önemli bir etkiye sahip olan sınıf başkanlığı seçimlerinde öğretmenler nelere dikkat etmelidir?.....	13
Sınıf içerisinde öğrencilerin nöbet görevleri öğretmenlerin okuldaki nöbet görevleri kadar önemsenmelidir.	13
Sınıf öğretmenlerinin, nöbetlerinde dikkat etmeleri gereken bazı önemli hususlar vardır.	14
Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin sosyal kulüplerde görev almalarını sağlayarak bunu ilan etmelidirler.	16
Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin belirli gün ve haftalarla ilgili programlarda görev almalarını sağlamalıdır.....	17
Bayrak törenleri nasıl gerçekleştirilir?	17

Sınıf defterlerinin düzenli bir şekilde doldurulması tüm öğretmenler açısından büyük önem taşımaktadır.....	18
Öğretmen plan dosyası nasıl hazırlanmalıdır ve dosya içeriğinde neler olmalıdır?.....	18
Sınıf öğretmenlerinin hazırlamaları gereken diğer dosyalar: Ölçme ve değerlendirme evrakları dosyası, öğretim işleri dosyası, rehberlik dosyası, sosyal etkinlikler dosyası.....	19
Her sınıf rehber öğretmeni ve sınıf öğretmenleri tarafından sınıf kitaplıklarının oluşturulması ve kitapların da kayıt altına alınması gerekir.....	20
Kaynakça.....	21

2. BÖLÜM

BİRLEŞTİRİLMİŞ SINIF

Birleştirilmiş Sınıf.....	23
İmkânları zor bir okula atandığımda ne yapabilirim?.....	24
Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasını Ortaya Çıkaran Nedenler.....	25
Bir yerleşim biriminde okul açılabilmesi için kaç öğrenciye ihtiyaç vardır?.....	26
Birleştirilmiş sınıflı bir okula atanacak öğretmen sayısı (öğretmen normu) neye göre belirlenmektedir?.....	26
Öğretmen Sayısına Göre Sınıfların Oluşturulması.....	27
Geçmişten Günümüze Birleştirilmiş Sınıflar.....	29
Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Planları ve Programı.....	31
Eğitim-öğretim sürecinde planlı olmak neden önemlidir? Planlı olmak öğretmene ne tür kolaylıklar sağlar?.....	31
Etkili ve verimli bir ders planı hazırlanırken nelere dikkat edilmelidir?.....	32
Birleştirilmiş sınıflarda haftalık ders programı nasıl planlanmalıdır?.....	35
Öğretmenli Dersler.....	35
Ödevli (Öğretmen Kontrollü) Dersler.....	35
Ödevli Derslerde Kendi Kendine Çalışma Biçimleri.....	41
Ödevli (Öğretmen kontrollü) saatlerde öğrencilerin kendi kendine çalışma biçimleri nelerdir? Öğrencilere ne tür etkinlikler yaptırılmalıdır?.....	41
Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasının Yararları.....	42
Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasının Sınırlılıkları.....	43
Birleştirilmiş sınıfın söz konusu sınırlılıklarını kısmen de olsa ortadan kaldırmak için öğretmenlere neler önerilebilir?.....	45
Kaynakça.....	46

3. BÖLÜM

MÜDÜR YETKİLİ ÖĞRETMENLİK

Müdür Yetkili Öğretmenlik.....	49
Müdür yetkili öğretmen olarak görevlendirmenin yapılabilmesi için herhangi bir yöneticilik sınavına yani EKSİY'e (Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Sınavı) girmiş olma şartı var mıdır?.....	50
Aday öğretmenler müdür yetkili öğretmen olarak görevlendirilebilirler mi?	51
Müdür yetkili öğretmenlik gerçekten zor mudur ve bazı öğretmenlerin bu görevlendirmelerden kaçınmalarını haklı kılacak kadar ağır sorumlulukları var mıdır?	51
Müdür Yetkili Öğretmenlerin Sorumlulukları	52
Müdür Yetkili Öğretmenlerin Yönetim, Eğitim ve Öğretimle İlgili Sorumlulukları.....	52
Kayıt sürecinde velilerle irtibat kurmak, velilerden öğrenciler hakkında bilgi almak, alan taramaları neden önemlidir?	52
Kayıt sürecinde okula başlama yaşları ile ilgili hangi senaryolarla karşılaşılabilir ve bu durumda neler yapılabilir?.....	53
E-okul üzerinde yer alan nakil işlemleri hangi dönemlerde yoğun olur ve nakil işlemleri nasıl yapılır?	54
E-okul üzerinde öğrencilerin nakil yoluyla alınabilmesi veya nakil yoluyla gönderilmesi için herhangi bir koşul var mıdır?	55
Sınıf yükseltme işlemi kimler tarafından ve nasıl gerçekleştirilir? Sınıf yükseltme işleminde bir sınır var mıdır?	56
Şube işlemlerinde sınıflara öğrenci atamaları nasıl gerçekleştirir? Aynı şekilde öğrencileri sınıflara/şubelere müdür yetkili öğretmen mi yapar, öğretmenler mi öğrencileri seçer?	57
İlgili yönetmeliğe göre; ilkökul düzeyindeki öğrencilerin sınıf tekrarına bırakılmaması esastır.	58
İlkökulda öğrenciler devamsızlıktan sınıf tekrarına bırakılabilir mi?.....	58
Müdür yetkili öğretmenler hangi komisyonlara öğretmenleri dâhil ederler?	59
Köy okullarına Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ödenek veriliyor mu?	60
Muayene ve kabul komisyonunun görevleri ve önemi nedir?.....	60
Müdür yetkili öğretmenliğin olduğu köy okullarında psikolojik danışman/rehber öğretmen var mıdır?	61
Müdür yetkili öğretmenler velileri RAM'a yönlendirme noktasında önemli bir konuda yer almaktadırlar.	62
Belirli gün ve haftalarla ilgili görevlendirmeler ne zaman ve kim tarafından yapılır?	62
Öğretmenler kurulu toplantısı nedir ve bu toplantılar ne zaman gerçekleştirilir?	63
Zümre öğretmenler kurulu toplantısı nedir? Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında zümre öğretmenler kurulu toplantıları yapılır mı?	64

Sınıf/şube öğretmenler kurulu toplantısı nedir ve toplantıları ne zaman gerçekleştirilir?	65
Birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılan köydeki ilkokullarda öğrenci meclisi ve kurulu var mıdır?	65
Köydeki ilkokullarda öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulları var mıdır?	66
Okul-aile birliğinin yapısı nasıldır ve müdür yetkili öğretmenlerin buradaki görevleri nelerdir?	66
Brifing dosyası nedir ve kim tarafından hazırlanır?	67
Standart dosya planı/desimal dosya sistemi nedir ve kim tarafından hazırlanır?	68
İş sağlığı ve güvenliği (İSG) dosyası nedir ve kimler tarafından hazırlanır?	69
Öğretmen devam/devamsızlık defteri neden önemlidir?	70
Nöbet defterleri nasıl doldurulur ve neden önemlidir?	71
Nöbet defteri, karar defteri, öğretmen devam/devamsızlık defterlerinin ve benzer defterlerin birer resmi evrak haline dönüştürülebilmesi için herhangi bir işlem yapmak gerekiyor mu?	72
Zimmet defteri nedir ve hangi durumlarda doldurulur?	72
Sınıf defterlerinin önemi nedir ve kimler tarafından doldurulur?	73
Köy okullarında ek ders puantajları/çizelgeleri, maaşlar kimler tarafından ve nasıl hazırlanır?	74
Müdür Yetkili Öğretmenlerin Fiziki Ortamlarla İlgili Sorumlulukları	75
Köy okullarında temizlik hizmetleri kimler tarafından yapılmaktadır?	76
Köy okullarında soba kullanımında yaşanan zorluklar ve alınması gereken tedbirler nelerdir?	77
Köy okullarına verilen odun ve kömür gibi katı yakacak miktarları neye göre belirlenir ve bu yakacaklar ne zaman verilir?	79
Köy okullarında küçük ve büyük ölçekli bakım-onarım işlemleri nasıl yapılmaktadır?	80
Kaynakça	80

4. BÖLÜM

TAŞIMALI EĞİTİM

Taşımali Eğitim	83
Taşımali Eğitim ile İlgili Kavramlar	83
Taşımali Eğitime Geçişin Nedenleri	84
Taşımali eğitim uygulaması kız çocuklarını açısından nasıl bir önem taşımaktadır?	85
Taşımaya için belli şartlar var mıdır? Taşımali öğrenciler neye göre belirlenir?	86
İl ve ilçelerde taşımali eğitim iş ve işlemlerini planlayan, takip eden ve değerlendiren görevliler var mıdır?	86

Taşıma Planlama Komisyonu'nun görev ve sorumlulukları nelerdir?	87
Taşıma merkezi okullar belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken durumlar var mıdır? Her okul, taşıma merkezi olabilir mi?.....	88
Geçmişten Günümüze Taşımali Eğitim.....	89
Taşımali Eğitimin Yararları	91
Taşımali Eğitimin Sınırlılıkları	92
Taşımali eğitimde söz konusu dezavantajları veya problemleri ortadan kaldırmak için bir şeyler yapılabilir mi? Bu hususta öneriler neler olabilir?	94
Taşımali Eğitimde Okul İdaresinin/Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları.....	95
Kaynakça.....	99

5. BÖLÜM

ALTERNATİF EĞİTİM UYGULAMALARI

Giriş.....	101
Destek Eğitim Odası	101
Destek eğitim odası açmak için neler yapılmalıdır?.....	102
Destek eğitim odasında kimler eğitim görür?.....	102
Destek eğitim odasında eğitimin planlaması nasıl yapılmaktadır?	102
Destek eğitim odasında bir öğrenciye haftada kaç ders saati eğitim verilebilir?.....	103
Destek eğitim odasında hangi öğretmenler görev alabilir?	103
Destek eğitim odasında öğretmenler kaç saat görev alabilir? Ücretlendirme nasıldır?.....	103
Okul yöneticileri, destek eğitim odasında görev alabilir mi?	104
Destek eğitim odasında öğrencilerin başarı değerlendirmesi nasıl yapılır?.....	104
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)	104
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı kimler tarafından oluşturulmaktadır?	105
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı içeriğinde nelere yer verilmektedir?.....	105
BEP Geliştirme Biriminin görevleri nelerdir?	105
Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim	107
Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimin amacı nedir?	107
Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim kimlere verilmektedir?	107
Bir sınıfta tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrenci sayısı kaç olmalıdır?	107
Tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilerin başarı değerlendirmesi nasıl yapılmaktadır?.....	108
Evde Eğitim	109
Evde eğitim uygulamasından hangi öğrenciler yararlanmaktadır?	109

Evde eğitim için hangi belgelere ihtiyaç vardır? Hangi kuruma başvuru yapılır?	109
Evde eğitim hizmeti hangi öğretmenler tarafından verilmektedir?	110
Evde eğitimde haftalık ders saati sayısı kaçtır?.....	110
Evde eğitimde planlama ve ders seçimi neye göre yapılır?	110
Evde eğitim hangi günler verilmektedir?	111
Evde eğitim hizmeti alan öğrencinin okula devam zorunluluğu var mıdır?.....	111
Evde eğitim hizmeti alan öğrencinin başarısı nasıl değerlendirilir?	111
Evde eğitimde eğitim ortamının nasıl olmalıdır?	111
Evde eğitim hizmeti nasıl sonlandırılmaktadır?	112
Hastanede Eğitim	112
Hastanede eğitimin/Hastane okullarının temel amaçları nelerdir?.....	113
Hastanede eğitimin/hastane sınıflarının özellikleri nelerdir?	114
Hastane okulu/hastane sınıfı resmi olarak nasıl açılmaktadır?.....	114
Hastanede tedavi gören her öğrenciye hastanede eğitim hizmeti verilmekte midir?	115
Hastanede eğitim hizmeti alan öğrencinin başarı değerlendirilmesi nasıl yapılmaktadır?	115
Hastanede eğitim için hangi öğretmenler görev alabilmektedir?	116
Görev alacak öğretmenlerde bulunması gereken özellikler nelerdir?.....	116
Hastanede eğitim süreci ve içeriği nasıldır?	117
İlkokulda Yetiştirme Programı (İYEP)	118
İYEP hangi öğrencilere uygulanmaktadır?.....	118
İYEP'in amacı ve ilkeleri nelerdir?.....	118
İYEP öğrencilerde hangi becerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır?	119
İYEP haftada kaç saat uygulanmaktadır?.....	119
İYEP hangi öğretmenler tarafından verilmektedir?	119
İYEP uygulamasında dikkat edilecek hususlar nelerdir?	120
İYEP uygulamasında hangi kazanımlar işlenmektedir?	121
Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)	123
DYK hangi sınıf seviyeleri için açılmaktadır?	123
DYK genel ilke ve esasları nelerdir?.....	124
DYK'da öğrenciler kaç ders seçebilmektedir?.....	125
DYK'da devam zorunluluğu var mıdır?	125
DYK'da öğretmen görevlendirilmesi nasıl yapılmaktadır?.....	125
DYK'da izleme ve değerlendirme nasıl yapılmaktadır?.....	126
Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM)	126
Bilim Sanat Merkezleri (BİLSEM).....	127
Kaynakça.....	127

6. BÖLÜM

KÖY OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN YÜZLEŞTİKLERİ SORUNLAR

Giriş.....	129
Köy okullarına bağlı lojmanlar nasıldır ve lojmanlarda her öğretmen kalabilir mi? Lojmanlarda kalmak zorunlu mudur?.....	130
Köy okullarının bitmeyen çilesi: Ulaşım... Köy okullarında ulaşım nasıl sağlanmaktadır ve bu süreçte öğretmenler hangi zorluklarla karşılaşmaktadırlar?.....	131
Köy okullarında öğrenci devamsızlıkları göz ardı edilmeyecek kadar önemli bir sorundur.	134
Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi, çocuk gelin sorunu, köy okullarında ve kırsal bölgelerde günümüzde hâlâ önemli bir sorun olarak devam etmektedir.	134
Köy okullarındaki öğrencilerde daha sık görülen sürekli devamsızlık sorunu zamanla erken okul terkine yol açabilmektedir.	135
Erken okul terki, kızlarda çocuk gelin sorununun; erkeklerde ise sigortasız çocuk işçiliği sorununun ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir.	136
Köy okullarında ve zorunlu öğrenim çağında yer alan erkek öğrenciler de çeşitli nedenlerden dolayı okuldan erken alınabilmektedir.....	137
Norm kadro durumu tam olarak nedir?	138
Köy okullarında orantısız öğretmen hareketliliği çok yoğun düzeyde gerçekleşerek onarılmaz hasarlara yol açabilmektedir.	138
Köy okullarında görev yapan ücretli öğretmenlerin içerisinde alan dışı öğretmenler neden daha fazladır?.....	139
Ücretli öğretmenliğin, özellikle de alan dışı ücretli öğretmenliğin köy okullarındaki öğrencilerde genel anlamda bıraktığı hasar ne düzeydir, nasıldır?.....	140
Köy okullarında il içi görevlendirmeler neden daha sık yapılmaktadır?.....	141
Köy okullarında yaşanan il içi görevlendirmelerin öğrencilerde bıraktığı hasar çoğu zaman telafi edilemeyecek sonuçlara yol açar	142
Köy okullarındaki öğretmenlerde il dışı görevlendirme yapanlar var mıdır?.....	144
Köy okullarındaki sınıflar kalabalık mıdır?	144
Köy okullarındaki öğrencilerde kent merkezlerindeki akranlarına göre tatillerde öğrenme kayıpları neden daha çok meydana gelir?	145
Köy okullarındaki öğrencilerde daha sık görülen öğrenme kayıplarında musluk teorisi ve mekânsal adalet teorisi bizlere hangi mesajları vermektedir?.....	147
Köy okullarındaki öğrencilerde daha sık görülen öğrenme kayıplarında matta etkisi bizlere hangi mesajları vermektedir?.....	147
Köy okullarındaki öğrencilerde en sık hangi alanda öğrenme kayıpları görülmektedir?	148

Köy okullarında öğrenciye destek sağlamada velilerin okula katılımı ve ilgileri genellikle daha düşük düzeydedir.....	148
Türkçe dil becerisi zayıf olan öğrenciler ve Türkçe dil becerisi zayıf olan öğrenciler kapsamında öğretmenlere uyarılar, öneriler.....	149
Köy okullarındaki öğrencilerde sık görülen problemlerden birisi de fiziksel ve zihinsel bir engeli olmadığı halde ara sınıflarda okuma yazma bilmeyen öğrencilerdir.	152
Köy ve merkezi okullarda bazı veliler çocuklarının RAM'a yönlendirilmesinde şiddetle karşı çıkabilmektedirler.	153
Köy okullarındaki öğretmenler kaderlerine terkedilmemelidirler.	154
Köy okullarında taşınmalı eğitimde sınıf öğretmenlerini ve diğer branşlardaki öğretmenleri hangi sorunlar beklemektedir?.....	155
Rapor ve izinler konusunda öğretmenlerin, kanunların ve prosedürlerin dışına çıkmamaları önem arz etmektedir.....	155
Kaynakça.....	156

7. BÖLÜM

ÖĞRETMENLERİN KULLANDIĞI DİJİTAL SİSTEMLER

Giriş.....	161
Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS).....	161
MEBBİS Modüllerinin tümü öğretmenler tarafından kullanılmakta mıdır?.....	163
MEBBİS Başvuru İşlemleri Modülü nedir? Niçin kullanılmaktadır?	165
MEBBİS Hizmetiçi Eğitim Modülü nedir? Niçin kullanılmaktadır?	166
MEBBİS Kişisel Bilgiler Modülü nedir? Niçin kullanılmaktadır?	167
MEBBİS Sınav İşlemleri Modülü nedir? Niçin kullanılmaktadır?	168
E-Okul Sistemi.....	169
Bir Okul Müdürünün ve Müdür Yetkili Öğretmenin E-Okul sisteminde yaptıkları iş ve işlemler nelerdir?.....	171
Ders İşlemleri ve Not İşlemleri sekmeleri nedir? Bu sekmeler niçin kullanılmaktadır?.....	173
İlkokul-Ortaokul Öğrenci İşlemleri Modülü nedir? Niçin kullanılmaktadır?	174
Doküman Yönetim Sistemi (DYS)	175
Bir Okul Müdürünün DYS üzerindeki görev ve sorumlulukları nelerdir?	177
DYS'de resmi bir yazı nasıl yazılır?.....	179
Bir öğretmenin DYS ile ilgili görev ve sorumlulukları nelerdir?	181
DYS tüm elektronik cihazlarda kullanılabilir mi?.....	182
Elektronik İmza kullanımı nedir? Nasıl olmaktadır?	183

Eğitim Bilişim Ağı (EBA)	183
EBA İçerik Üretimi nedir? Niçin kullanılmaktadır?.....	185
EBA Sınavlar nedir? Niçin kullanılmaktadır?	186
EBA Kütüphane nedir? Niçin kullanılmaktadır?	187
Öğretmen Bilişim Ağı (ÖBA)	188
ÖBA Eğitimler sekmesi nedir? Niçin kullanılmaktadır?	189
ÖBA Hizmet İçi Eğitim nedir? Niçin kullanılmaktadır?	191
Kaynakça.....	192

1. BÖLÜM

ATAMA SÜRECİNDEN İLK DERSE GİRİŞ

Giriş

Bir öğretmenin KPSS bariyerini aştıktan sonra öğrencilerine ve okuluna kavuşma heyecanı izah edilemeyecek güzellikte duyguları özünde barındırmaktadır. Biraz belirsizlik biraz da yılların beklentisi ve çabası karşılığında alınan haklı mükâfata kavuşma heyecanı uzun yıllar öğretmenlikte unutulmayacak anlardan birisidir. Köy okuluna atanan öğretmenler açısından bu durum daha da farklı bir heyecanla kendini gösterebilmektedir. Öğretmen, ister istemez atandığı köye, köydeki öğrencilere kavuşma sürecine ve mutluluğuna, kaygılarını da dâhil etmektedir. Çünkü köy okulları demek güzelliklerle beraber zorlukların da olduğu gerçeğini hatırlatmaktadır. Elbette köy okullarına atanmak tabiri caizse cepheye gitmek demek değildir. Ancak merkezi okullarla mukayese edildiği zaman ulaşım, iklim, çeşitli alanlardaki koşulların nispeten sınırlı ve olumsuz olması, köy okullarının zorluklarına atıfta bulunmaktadır. Esasında köy okuluna atanan öğretmenin öğrencilerine ve okuluna kavuşma mutluluğu; kaygılarına galip mi gelir mağlup mu olur sorularının yanıtı da zorluklarla karşılaştıktan sonra zaman içerisinde karşılık bulmaktadır. Ancak zorluklar hangi ve ne düzeyde olursa olsun belli bir süre sonra öğretmen bu zorlukları en aza indirebilmekte veya bazılarını çözüme kavuşturarak önemli oranda tedavülde kaldırabilmektedir.

Köy okullarına atandıktan sonra bazı öğretmenlerde yaşanan hayal kırıklıklarının nedenleri nelerdir?

Köy okullarına atandıktan sonra karşılaşılan zorluklardan sonra öğretmenlerde yaşanan hayal kırıklıklarının birçok nedeni bulunmaktadır. Her şeyden önce öğretmenlerin lisans eğitimini sorgulama ihtiyacı doğmaktadır. Lisans eğitiminde köy okullarına dair öğretmen adaylarına neler anlatılmaktadır veya hangi hususların paylaşılması göz ardı edilebilmektedir? Köy okullarına dair akademisyenlerin yetkinliği istenen düzeyde midir? Köy okullarına dair lisans programlarında yer alan dersler yeterli düzeyde midir? Böyle soruların yanıtlarını sorgulamak veya